

Beleidsplan Stichting Varend Erfgoed Kolhorn

De Stichting Varend Erfgoed Kolhorn is de eigenaar en beheerder van de KH44, het enige varend monument van Kolhorn. De jol is als Varend Monument™ geregistreerd bij de Federatie Varend Erfgoed Nederland. (registratienummer 1992).

Van de eens zo omvangrijke vissersvloot is namelijk alleen de KH44 behouden gebleven.

Inleiding

Voor de drooglegging van de Wieringermeer en de aanleg van de Afsluitdijk lag Kolhorn direct aan de Zuiderzee. Kolhorn heeft daardoor een lang maritiem verleden achter de rug. Zo had Kolhorn in de vorige eeuw een respectabele vissersvloot die voor het merendeel bestond uit Stavense Jollen.

In de wetenschap dat in bijna alle voormalige Zuiderzeehavens nog wel schepen liggen die aan het visserijverleden herinneren, is in 1999 het initiatief ontstaan om actief op zoek te gaan naar nog overgebleven exemplaren van de Kolhorner vissersvloot.

Na een zoektocht van meer dan een jaar door heel het land werd uiteindelijk een jol teruggevonden met een visserijgeschiedenis uit Kolhorn.

Het bleek te gaan om een ijzeren geklonken Stavense Jol, die in 1899 in opdracht van een Kolhorner visser werd gebouwd en waarmee onder het visserijnummer KH44 op ansjovis werd gevist.

De jol kon in oktober 2000 worden aangekocht, dankzij de financiering van de Stichting Oud Kolhorn. Vervolgens is de Stichting Varend Erfgoed Kolhorn (VEK) in het leven geroepen, met als doel om het schip voor Kolhorn te behouden en haar zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat terug te brengen.

Historie van de KH44

Door intensief speurwerk is nagenoeg de complete geschiedenis van zowel de visserijtijd als de jachtperiode bekend. Zo zijn er nog foto's van de tewaterlating in 1900, een kopie van het werfboekje en een foto van het werfmodel. Verder zijn er ook nog twee schaalmodellen bewaard gebleven, één uit de visserij periode en één als plezierjacht.

Op 23 april 1900 liep de "Stavorensche Bomboot" bij de werf Nicolaas Witsen van de firma W.F. Stoel & Zoon te Alkmaar onder werfnummer 186 van stapel. Een gietijzeren plaatje met dit nummer en de naam van de eigenaar van de werf is nog op het schip bevestigd.

De opdrachtgever was de Kolhorner visserman Pieter Bood (1854-1932). Hij heeft zijn jol, met visserijnummer KH44, de naam "Jansje Johanna" gegeven (vernoemd naar zijn jongste dochter, geboren op 21 oktober 1891).

Tot 1930, toen Kolhorn door de aanleg van de Wieringermeerpolder werd afgesloten van de Zuiderzee, werd er mee op ansjovis en zuiderzeeharing gevist.

De geschiedenis van de jol is beschreven in het boek 'Van ansjovis tot toerist' (2012, Hans Evenhuis).

Onderhoud en restauratie

In de winter van 2000/2001 is met de restauratie begonnen. Gelukkig was de oorspronkelijke ijzeren romp nog in redelijk goede staat.

Ons streven was om de jol in haar oorspronkelijke staat van 1900 terug te brengen.

Dankzij het feit dat wij over nog veel historische gegevens konden beschikken, zoals foto's van het werfmodel, het model gemaakt door één van de vissers, de omschrijving in het werfboekje en de sporen die tijdens de sloop zichtbaar werden, menen wij hierin redelijk geslaagd te zijn. Als blijk hiervan heeft de jol vanwege haar authentieke staat de originaliteitsprijs gekregen tijdens de Visserijweek van Workum in 2017.

De restauratie is grotendeels in eigen beheer en met medewerking van de plaatselijke smederij uitgevoerd.

De KH44 is uitgerust met handgenaaide vlasdoek zeilen, die om de twee jaar in eigen beheer worden getaand.

Voor het onderhoud kan worden gerekend op een enthousiaste groep vrijwilligers. We willen met name jongeren actief bij het behoud van het varend erfgoed betrekken, zodat kennis en ambachtelijke vaardigheden kunnen worden overgedragen.

Ook periodieke vervanging van onderdelen blijft evenwel noodzakelijk voor de instandhouding van het Varend Monument™.

Doelstelling

De stichting Varend Erfgoed Kolhorn is opgericht op 28 december 2000. Onze stichting stelt zich ten doel:

- het naar Kolhorn terughalen van bedrijfsvaartuigen, die een historische band met het dorp hebben gehad;
- het zoveel mogelijk in de originele staat terugbrengen en onderhouden van deze bedrijfsvaartuigen;
- het onderzoeken, verzamelen en vastleggen van de historie van deze vaartuigen;
- een breder publiek kennis laten maken met het varend erfgoed van Kolhorn.

De exploitatie

Om onze doelstellingen te bereiken en onder het motto, een vissersschip is om mee te zeilen en te vissen, organiseren we zeiltochtjes met betalende passagiers op het Kolhornerdiep en nemen we deel aan landelijke evenementen om onder meer traditionele visserijtechnieken te beoefenen.

In het vaarseizoen van mei tot en met oktober vindt elke zondagmiddag een vaste afvaart plaats. Op andere tijdstippen kan op afspraak een zeiltochtje worden gemaakt. Tijdens de tocht informeert de bemanning de passagiers aan boord over de historie van de jol, het dorp Kolhorn en haar omgeving. Voorts laten we het publiek tijdens het zeilen kennismaken met de bijzondere eigenschappen van de ansjovisjol.

Om de veiligheid aan boord te waarborgen heeft het bestuur voor de bemanning jolinstructies vastgesteld. Voorts stelt het bestuur een hoofdschipper en schippers aan. De jol heeft een verzekering met wettelijk aansprakelijkheid en cascodekking, welke polis is aangevuld met een P&I Casco en Passagiers dekking.

Middelen en financieel beleid

De stichting is een vrijwilligersorganisatie zonder winstoogmerk. Bestuurders, schippers, maten en overige vrijwilligers ontvangen geen beloning voor hun diensten. Alle middelen worden uitsluitend aangewend voor het doel van de stichting.

Het vermogen van de stichting bestaat uit de jol KH44, haar inventaris en de visserijuitrusting. Hierbij zij opgemerkt, dat in geval van ontbinding van de stichting de verkregen tegemoetkoming van de Stichting Oud Kolhorn, als langlopende schuld op de balans staat.

De jaarlijkse exploitatie wordt gedekt uit donaties, inkomsten uit de vaaractiviteiten en incidentele sponsoring. Daarnaast is het noodzakelijk een reserve op te bouwen voor vervangingsinvesteringen en periodieke restauraties. Voor grote investeringen zullen we een beroep moeten doen op bijdragen uit sponsoring en eventuele subsidies. Overige middelen kunnen worden verkregen in de vorm van schenkingen, legaten en wat dies meer zij.

Cultuurhistorische activiteiten

Naast het houden van de reguliere vaartochtjes op het Kolhorderdiep wordt deelgenomen aan evenementen rond de zeilende visserij en maritieme manifestaties om het varend erfgoed te vertegenwoordigen.

Zo doen we sinds de oprichting van onze stichting in het jaar 2000 elk jaar in de herfstvakantie mee aan de Friese Strontweek in Workum, waar we ons tijdens de Visserijdagen toeleggen op het vissen onder zeil.

De afgelopen jaren gaan we naar het Maritiem Festival Enkhuizen, waar we het publiek eveneens laten kennis maken met traditionele visserijtechnieken.

In eigen omgeving nemen we jaarlijks deel aan het evenement 'Nazomeren in Niedorp' en maken we tochtjes op de Open Monumentendagen.

In 2018 hebben we in het kader van het 600-jarig bestaan van Kolhorn een zeilevenement op het Kolhorderdiep georganiseerd met deelnemers van zusterorganisaties uit Friesland en Wieringen.

Voorts geven we acte de préséance op evenementen als Sail Den Helder.

Communicatie

Onze donateurs en andere belangstellenden worden tweemaal per jaar van het wel wee van de jol op de hoogte gehouden door middel van een Nieuwsbrief. Tevens zijn nieuwsberichten en informatie te vinden op onze website en doen we verslag van onze activiteiten op Facebook. Via folders, persberichten en interviews willen we een breed publiek op de hoogte brengen van onze doestelling en activiteiten. Verder streven we naar samenwerking met verwante en cultuurhistorische organisaties.

Tot slot

Om het behoud van de jol ook voor de toekomst veilig te stellen, blijft onze stichting zich beijveren voor het realiseren van een eigen onderkomen in de vorm van een werfschuur.

Kolhorn, maart 2019